

De Belgische soldaat 1914 - 1918

vanaf 26 september 2015

Project

Het Museum aan de IJzer sloot in november 2013 zijn deuren voor een grondige renovatie. De volledige museale opstelling werd vernieuwd en op 1 maart 2014 kon het museum opnieuw zijn deuren voor het publiek openen.

Onder het motto 'Wat rest van het leven. Wat blijft van het land.' vertelt het Museum aan de IJzer het verhaal van het Belgisch-Duitse front tijdens WO1 en laat het de bezoekers nadenken over nationale identiteit. Telkens met de klemtoon op de vredesgedachte.

De onderste verdiepingen van het gebouw werden bovendien vrij gehouden om tijdelijke tentoonstellingen in te organiseren. In die tijdelijke tentoonstellingen gaan we steeds wat dieper in op enkele onderwerpen en werken we bovendien heel objectgericht.

Zo openden we einde 2014, op de gelijkvloerse verdieping, de tentoonstelling 'De IJzer, onze laatste hoop'. De tentoonstelling vertelt het verhaal van het Duitse leger dat op weg is naar Calais ('Nach Calais'), de Franse soldaten die te allen prijze Diksmuide in handen moeten houden ('Tenir Dixmude') en de Belgische troepen die het laatste stukje vrij België willen verdedigen ('De IJzer, onze laatste hoop'). Deze tentoonstelling over de IJzerslag loopt nog tot 11 november 2018.

Aanvullend is er nu ook een tentoonstelling waarin de evolutie geschetst wordt die het Belgische leger in de daaropvolgende 4 jaar heeft doorgemaakt.

De tentoonstelling werd ingericht op de vierde verdieping.

De initiële looptijd van de tentoonstelling wordt voorzien op 2 jaar. (2015 – 2016) De mogelijkheid op verlenging is meegenomen

Deze tentoonstelling wordt aangevuld met een kortlopende tijdelijke tentoonstelling die tot stand komt in samenwerking met het KADOC-KU Leuven. We tonen een 20-tal originele werken van Joseph Raskin, artillerie waarnemer tijdens WO1. Hij maakte nauwkeurige tekeningen van de Duitse stellingen rond Diksmuide. Dit wordt aangevuld met enkele citaten van hem over zijn verkennerswerk aan het IJzerfront en een korte biografie van Joseph Raskin. Daarnaast maakt Patrick Lagrou foto's van het huidig uitzicht van de door Joseph Raskin getekende vergezichten.

Inhoudelijk

1. Duitse inval en geallieerde terugtocht

Op 4 augustus 1914 valt Duitsland het neutrale België binnen. Het Belgische leger bestaat uit ongeveer 210.000 man, is slecht uitgerust en in der haast gemobiliseerd. Daarvan staat 90.000 man in voor de bemanning van de forten. Dit zijn meestal oudere, maar ervaren troepen. Op het eerste zicht maakt het leger geen enkele kans tegen de Duitse invaller die drie keer zo sterk is. Toch blijken de forten rond Luik, Namen en Antwerpen de Duitse opmars te vertragen.

De Duitsers focussen in september op een doorbraak in Frankrijk, met de slag bij de Marne als gevolg. Wanneer op 10 oktober 1914 Antwerpen valt, is het Belgisch leger in chaos en evacueert het de troepen naar de kust.

Her en der zijn er nog pogingen om de Duitse opmars te stoppen en zo de vluchtende Belgische troepen een kans te geven om zich te hergroepen. Maar de Germaanse troepen vallen al op 16 oktober de voorposten rond Diksmuide aan. De IJzerslag is begonnen.

Langzaam maar zeker wordt duidelijk dat het Belgisch leger aan het doodbloeden is door de overmacht van de invaller. Daarom besluit men eind oktober het verlaat van de Noordvaart open te zetten. Het zeewater dat de vlakke polders inundeert, vormt een natuurlijke verdediging. Op 30 oktober 1914 is de IJzerslag voorbij en stabiliseert de frontlijn zich in heel de Westhoek. Het begin van een lange stellingenoorlog.

2. Stabilisatie en reorganisatie

De IJzerslag is goed voor het moraal van het Belgische leger. De stabilisatie van het front geeft het Belgisch Leger ook de kans om zich te hervormen. Maar de situatie blijft kritiek. De koning heeft alle moeite om de vraag om zijn troepen in te zetten bij de vele aanvallen af te wijzen.

Door extra mobilisaties en de toestroom aan vrijwilligers zien we een langzame stijging van het aantal soldaten in het Belgische leger. Vanaf einde 1914 worden de ongetrainde manschappen in allerijl naar trainingskampen in Frankrijk en Engeland gestuurd. Zo keren er in januari 1915 reeds duizenden opgeleide soldaten uit de opleidingskampen terug naar het front.

Deze periode wordt gekenmerkt door een grote zelfredzaamheid en vele tekorten: van kledij tot wapens, van voeding tot officieren. Toch slaagt men erin om, ondanks dat de hele Belgische industrie veroverd is door de Duitsers, een ganse oorlogseconomie op te bouwen. Zo kan men in 1918 een modern leger met voldoende middelen en een sterke artillerie inzetten.

In deze tentoonstelling tonen we de evolutie die het uniform en de wapens van het Belgische leger heeft doorgemaakt in de periode van einde 1914 tot aan het einde van de oorlog.

We hebben oog voor de grote veranderingen die leidden tot een standaard uniform. Maar we tonen ook de vele pogingen van het leger om in te spelen op de specifieke noden van de soldaten, vaak met een verrassend resultaat als gevolg.

We kunnen hiervoor terugvallen op een manuscript, opgemaakt door een ordonnans bij de aankoopdienst van het Belgische leger. In dit manuscript krijgen we een overzicht van de plaatsen waar het Belgische leger zijn materiaal zocht en aankocht, wie de leveranciers waren en hoeveel er uiteindelijk betaald werd.

De expo wordt afgesloten met een aangrijpend beeld - een universeel decor- dat de hoop op NOOIT-MEER-OORLOG uitstraalt